RIS.10366

Beknopt verslag commissie Samenleving van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 12 oktober 2021 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer H. Huttinga
Commissiegriffier	:	mevrouw C.M. de Widt
Collegeleden	:	de heer G.P. Rink, de heer R. Kleine, de heer R. Wanders
De commissieleden	:	de heer J. Grethe (Vitaal Emmen), de heer J. de Boer (VVD), de heer K.P. Eggen (D66), mevrouw J.G. Ensink (LEF!), mevrouw D.S. Leal-Keen (Wakker Emmen), de heer P.M. Schrik (Wakker Emmen),mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), mevrouw R. Horasan (PvdA), de heer G.J. Horstman (PvdA), de heer T.H. Gerth (CDA), de heer J.B. Schulte (CDA), mevrouw A.T. Bosch-de Veen (ChristenUnie), mevrouw C.P.M. Ester-Schokker (SP) en de heer H.H. van Ommen (GroenLinks)
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Huttinga opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium

Wethouder Rink meldt dat de wachttijden voor dementerenden met dagbesteding zijn geëvalueerd, waarbij de adviezen van de raadscommissie zijn verwerkt. Samen met casemanagers zijn casussen naar voren gehaald; deze zijn in behandeling of afgehandeld, nieuwe (spoed)gevallen met voorrang. Door de zomerdrukte kon De Toegang ook op andere onderdelen de maximale afhandeltermijn niet halen. Gelukkig is het plan van aanpak in werking om de wachttijden (begin) december tot behapbare workload terug te krijgen. Het college ervaart de samenwerking met De Toegang en Medipoint als fijn. In de volgende commissie opnieuw een update van de status. Door toenemende vraag naar ondersteuning hebben aanvragers in elke branche grote moeite (geschikt) personeel te vinden en in te plannen, ondanks de grote wervingscampagne in de zomer. Deze wordt voortgezet. Het tekort kan mogelijk leiden tot wachttijden of het maken van keuzes uit aanvragen, zoals in Groningen en Assen. Mocht dit inderdaad zo zijn, dan komt het college er bij de raadscommissie op terug.
D66 vraagt naar explicitering in tijd van de mededeling dat niet elke wachttijd behaald kan worden. De fractie is goed bekend met de algehele grote vraag en personeelstekorten in de zorg.
Wethouder Rink antwoordt dat De Toegang probeert de achterstanden zo snel mogelijk weg te werken. De verwachting is dat de werkvoorraad begin december weer op orde is.

3. Presentatie: Voortgang verbeteracties 2021-2022 evaluatierapport toegangsproces

Wethouder Rink meldt vooraf dat het een teken is van goede samenwerking dat de gemeente en De Toegang deze presentatie gezamenlijk houden. Er is het nodige te doen, maar er zijn al heel grote slagen gemaakt in de verbeteracties. **Mevrouw Plantinga (gemeentesecretaris)** en **de heer Van Aalderen (Stichting De Toegang)** houden hierna de presentatie.
Op **ChristenUnie** komen de doelen en behaalde resultaten abstract over. Hoe wordt dit gemeten?
Mevrouw Plantinga licht toe dat bij de interventies de doelen staan. In het plan van aanpak komen alle concrete resultaten te staan. Zo is steeds te monitoren of de voortgang op schema ligt. De cijfers worden maandelijks aan de wethouders gerapporteerd.

4. Spreekrecht niet-geagendeerde onderwerpen

Mevrouw Pool (inwoner) vernam dat de wethouder onderwijs voornemens is om NPO-middelen deels (arbeidsmarkttoelage) in te zetten voor tijdelijke verhoging van de lerarensalarissen van alle openbare basisscholen. Gelukkig ziet ook Den Haag de noodzaak van hogere salarissen via de extra 500 miljoen om het gat tussen PO en VO te verkleinen en later hopelijk te dichten. Bovendien krijgen als resultaat van de CAO-onderhandelingen alle PO-medewerkers een loonsverhoging van 2,25% met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021, plus een eenmalige verhoging van de eindejaarsuitkering. Een mooi gebaar, maar niet juist. NPO-middelen zijn voor leerlingen bedoeld: het verkleinen en het liefst wegwerken van de coronavertragingen. Deze zienswijze heeft het basisonderwijs al gedeeld met de minister. Hij lijkt het over genoemde besteding niet eens te zijn met B&W. Mevrouw Pool roept de raad als hoogste orgaan, toezichthouder op het openbaar basisonderwijs en werkgever van het gemeentebestuur op om te onderzoeken of de NPO-besteding juist is en zonodig voor de verkiezingen van maart 2022 terug te draaien. Het risico op de vingers te worden getikt door de minister, lijkt mevrouw Pool geen aantrekkelijke ervaring.
D66 weet dat mevrouw Pool beroepsmatig schoolbesturen adviseert. Heeft zij deze wijze van besteding ook in andere gemeenten gezien?
Mevrouw Pool zegt de Emmense wijze van besteden nergens anders te hebben gezien.
PvdA informeert of mevrouw Pool het idee heeft dat de wethouder in strijd met de wet handelt.
Naar de mening van **mevrouw Pool** is dat het geval.

5. Rondvraag

ChristenUnie is benieuwd naar de status in de brede opvang van dak- en thuislozen. In het plan van aanpak van maart jl. werden veel te nemen maatregelen genoemd. Is het mogelijk de resultaten te bespreken in een aparte informatiebijeenkomst?
Wethouder Kleine is gezien het belang bereid een informatiebijeenkomst te houden, zeker na de recente overlast. Als voorbeelden noemt hij Interwonen als mooie doorstroomlocatie en het initiatief 'Welkom in de Buurt' als stimulans voor wijken om bijzondere doelgroepen te ontvangen. Andere maatregelen c.q. projecten bevinden zich nog in besluitvormende fase. Meer informatie volgt via een brief of een informatiesessie.

GroenLinks heeft drie vragen. 1) Naar aanleiding van de recente hoge druk op AZC Ter Apel en de oproep van de staatssecretaris aan gemeenten voor meer opvangplekken: kan het college dit dringende verzoek inwilligen? 2) Regelmatig ontvangt de raad via de griffie mails van EOP's, adviesraden en andere inwoners met vragen, adviezen e.d. GroenLinks kwam ter ore dat adviesraden geen mails via de griffie zouden kunnen sturen. Dit is zorgelijk en niet wenselijk. Hoe gaan B&W hiermee om? 3) Uit een rondgang bij de NOS blijkt dat zeker niet alle extra bestemde gelden voor de jeugdzorg naar de jeugd zelf gaan. Waar worden deze gelden in Emmen aan besteed?
Wethouder Wanders weet dat Rijksvastgoed en het COA zelf ook meer tijd nodig hebben voor een structurele oplossing voor de extra toestroom van vluchtelingen. Dit overleg vindt tussen burgemeesters plaats. De heer Wanders zal de vraag doorspelen aan de burgemeester voor schriftelijke beantwoording. In Ter Apel worden oplossingen aangeboden, maar die blijken niet afdoende. Als laatste tussenstation naar die locatie ondervindt ook Emmen de gevolgen van de extra toestroom.
Voorzitter Huttinga stelt vast dat bij vraag 2 de griffie direct wordt aangesproken. Die valt onder het presidium. De veronderstelling van GroenLinks lijkt niet juist. Alle vragen, adviezen en verzoeken van inwoners die bij de griffie binnenkomen, mits direct gericht aan de raad, worden volgens de gangbare procedure doorgezonden naar de raad.
Wethouder Kleine vond het genoemde NOS-bericht d.d. 10 oktober kort door de bocht en ongenuanceerd. Conform de Begroting zijn niet alle extra jeugdzorgmiddelen naar de jeugd gegaan. De afgelopen jaren is gekozen om reëel te begroten, door de middelen deels uit de algemene reserve te dekken in plaats van de rijksmiddelen. Deze lijn wordt doorgetrokken voor de extra rijksmiddelen.

Na aftrek van de gemaakte kosten wordt het resterende geld ingezet op zaken die eerder vanuit de algemene reserve waren bekostigd.

D66 verwijst naar de berichtgeving over de financiële nood en mogelijke misstanden bij De Trans. Doet het college net als in Hoogeveen en De Wolden onderzoek bij de cliënten naar de geleverde begeleiding en andere zorg?
Wethouder Rink zegt een dergelijk onderzoek toe.
Vitaal Emmen had dezelfde vraag als D66. Van de rijksmiddelen zou 14-16% naar directie en management van De Trans gaan. Graag een reactie van het college.
Wethouder Rink heeft daar zo geen antwoord op. Dit wordt in het onderzoek betrokken.

PvdA heeft twee vragen. 1) Graag een reactie van het college op de inbreng van de inspreekster, zeker na haar bewering dat het college in strijd met de wet zou handelen bij de besteding van NPO-middelen. 2) De spoedeisende hulp (SEH) van het Scheper Ziekenhuis kent regelmatig een time-out, net als elders in het land. Is het college hierover in gesprek en is er zicht op oplossingen om dit op korte termijn c.q. in de toekomst te voorkomen?
Wethouder Wanders weet niet hoe die NPO-besteding eruitziet. De rijksregeling is nog niet bekend. De uitspraak van de minister was op basis van 'hear-say'. Het college heeft hierover nog geen contact gehad met het ministerie. De uitnodiging voor overleg staat. De vakbond heeft inmiddels bevestigd dat de inzet voor tijdelijke salarisverhoging conform CAO is, de PGMR heeft ermee ingestemd en ook vanuit de achterban is overall goedkeuring. Mocht niettemin bijstelling nodig zijn, dan zijn B&W daartoe bereid. Vanuit de reguliere NPO-middelen (niet-zijnde arbeidsmarkttoelage) is normaliter altijd een deel aan te wenden voor andere dan bestaande medewerkers. Dezen worden verloond en beloond en krijgen ook de toelage. Tegelijk is de ongewenste situatie te voorkomen dat een school waar de toelage geldt, NPO-middelen inzet voor extra personeel.
De oplossingen voor de SEH-problemen zullen vooral bij Treant vandaan moeten komen. Het betreft de multiproblematiek van inhaalzorg, COVID (dat tevens om langere behandeltijd vraagt), hoog ziekteverzuim, toenemende zorgvraag en personeelstekort. Net als zorginstellingen onderling, overlegt het college regelmatig met Treant over een gezamenlijke aanpak. Dat is meer een langetermijnvraagstuk. Een time-out betreft overigens geen levensbedreigende situaties. Voor de korte termijn speelt vooral het capaciteitsvraagstuk bij de achterliggende verpleeg- en mediumcareafdelingen in termen van ingehaald vakantieverlof en hoog verzuim vanwege COVID.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken

7A. Intentie hernieuwen overeenkomst met Stichting De Toegang

Eerste termijn

Wakker Emmen is de afgelopen maanden helder geworden wat er niet goed gaat, maar ook welke stappen zijn en nog worden gezet voor een snellere afhandeling. Bij het evaluatierapport sprak Wakker Emmen naast zorgen ook vertrouwen uit in het verbetertraject. De fractie dankt het college voor het goed betrekken daarbij van de raadscommissie. De wachttijden lopen op meerdere plekken op en er wordt fors bezuinigd op fte's. Welke financiële consequenties heeft dat? De fractie ziet nog steeds ruimte voor groei en verbetering en stemt in met het hernieuwen van de overeenkomst met De Toegang.

PvdA memoreert de algehele tendens tijdens de evaluatie in juni dat gemeente en De Toegang tijd nodig hadden om te komen tot herijking van de werkwijze. Dit om de basis op orde te krijgen en dan tot versnelling en verbinding te komen. De fractie heeft de voortgang kritisch gevolgd. Zij vindt De Toegang nog steeds een middel om het doel, goede service naar de cliënten, te bereiken. Gezien

het geschetste tijdspad is het belangrijk dat er een nieuw contract komt met De Toegang met goede vervolgafspraken. Dit kan de goedkeuring wegdragen van de PvdA.

CDA is blij en volledig eens met hernieuwing van de overeenkomst met De Toegang. Bij de gemeente en bij De Toegang bleken zaken voor (grote) verbetering vatbaar, met name de wachttijden. Beide organisaties hebben vertrouwen in het plan van aanpak waarin zij samen de verbeterpunten aanpakken. De fractie heeft er vertrouwen in dat dit de beste aanpak is. Het volledig op de kop zetten van het toegangsproces zou alles achteruit werpen en daar zijn de cliënten niet mee gebaat. De zorg wordt bepaald door De Toegang, de hoeveelheid door de hoofdaannemer. Hoe is in dit verband het op- en afschalen van hulp op maat te zien?

VVD pleitte tijdens de evaluatie van juni jl. voor insourcen van de toegang bij de gemeente via een separate gemeenteafdeling. De huidige vormgeving, waarbij de gemeente niet eens deel mag uitmaken van het toezichthoudend orgaan van De Toegang, dat besluit over een groot deel van de gemeentemiddelen, vindt de VVD nog steeds ongewenst. Het toegangsproces is een gemeentetaak. De gemeente moet dus, niet gehinderd door een derde partij, steeds grip kunnen houden op de geldstromen. De fractie is daarom tegen hernieuwing van het contract voor drie jaar. Gezien de tijd die nodig is voor vernieuwing, is een contractduur van één jaar voorstelbaar. Dit geeft het nieuwe college na maart 2022 de mogelijkheid tot heroverweging van het beleid.
CDA vraagt naar de argumentatie voor insourcing. Dit past niet bij een partij als de VVD.
VVD ziet in het verbeterplan een verbinding tussen twee partijen die onafhankelijk van de gemeente moeten opereren. Dan kan de gemeente het omwille van efficiency net zo goed zelf doen.
CDA denkt dat in deze denkwijze hetzelfde zou moeten gelden voor Menso. Wil de VVD dat ook?
VVD is bereid die discussie aan te gaan.

D66 is goed (in)formeel meegenomen in dit traject. Uit de evaluatie kreeg de fractie de indruk dat er niet samengewerkt werd, maar men elkaar tegenwerkte. Uit de mooie presentatie wordt duidelijk dat het verbeterplan in uitvoering is. D66 is het eens met de vijf argumenten voor hernieuwen van het contract.

ChristenUnie is kritisch op De Toegang geweest, ook bij de bespreking van de evaluatie in juni. Dat de organisatie meer tegenover de gemeente kwam te staan, baarde zorgen voor het vervolg. Het verbeterplan is zo belangrijk dat de fractie het liever van tevoren had ingezien – en ook liefst wat concreter. De ChristenUnie blijft de verbeterstappen kritisch volgen, maar gaat mee in het intentiebesluit. Zij is niet voor het terugzetten van De Toegang naar de ambtelijke organisatie of een heel ander werkproces. Dat is niet wenselijk, mede gelet op de VNG-handreiking Movisie waaruit blijkt dat in de toegangsprocessen elders heel veel mis is.

LEF! dankt het college voor het meenemen van de raad in het proces en ook voor het voorgestelde intentiebesluit, conform de gewenste en passende processtap. De raad wilde destijds unaniem een onafhankelijke toegang vanwege het inwonersbelang. Dit woog zwaar mee bij elke evaluatie. LEF! heeft niet de indruk dat veel inwoners dit ook weten. Net als bij de welstand spreken zij nog steeds over ‘de gemeente’. De fractie was de afgelopen periode vrij kritisch op het voldoen aan het Wmo-uitgangspunt ‘goedkoop en adequaat’. Het in huis halen van De Toegang is het overwegen waard. Niet om het uitvoerend vakpersoneel terzijde te schuiven, maar het heeft zeker voordelen. Het scheelt overhead, de verbinding met andere gemeenteafdelingen is meer fluïde, het is herkenbaarder voor de inwoners en de gemeente-CAO is aantrekkelijker dan die in de zorg. Nadeel is dat de gemeente intern niet zo snel hiërarchieloos kan overleggen als in De Toegang. LEF! heeft hoop gekregen uit het verbetertraject. De raad moet ook kritisch op zichzelf zijn. Zij heeft De Toegang behoorlijk wat zware taakstellingen meegegeven, zoals het wegwerken van wachtlijsten bij de dure personeelsuitbreiding en de toenemende zorgvraag in een vergrijzende regio met veel kenmerken

van kwetsbaarheid. Nu het toegangsproces terugzetten naar de ambtelijke organisatie, lijkt niet adequaat. Wellicht is het omwille van het beleid, kruisbestuiving en tegengaan van zorgfraude het overwegen waard de afdeling Sociaal Domein in één pand onder te brengen met De Toegang. Is het college van plan aan te sluiten bij de derde tranche in het VNG-traject Movisie?

Vitaal Emmen houdt zeker na de presentatie van de gemeente en De Toegang een goed gevoel over aan het ingezette verbeterplan. De fractie zal hernieuwing van het contract steunen.

Reactie college
Wethouder Rink is blij met de positieve grondhouding van de raadscommissie voor vernieuwing van het contract met De Toegang. Het college ervaart na de evaluatie voldoende vertrouwen in het proces om (nog) meer naast dan tegenover elkaar te staan. Over de voortgang blijven B&W de raad informeren. De herijking van de opdracht wordt financieel vertaald en naar de raad teruggekoppeld. Eerst is deze instemming van de raad nodig. De Toegang wordt als middel, niet als doel, ingezet om de gewenste onpartijdigheid na te streven. Het college blijft daarom voorstander van outsourcing. De intentie is een contractduur van drie jaar om de verbeteringen verder te continueren. Vier jaar is te lang, één jaar is te kort om de kwaliteit te borgen. Op- en afschalen van hulp op maat: de kaders voor indicaties worden steeds strakker. De heronderzoeken vinden in principe plaats bij De Toegang zelf. De ontwikkeling van 'fysiek' naar 'hybride' is al ingezet. Wellicht is de volgende stap inderdaad 'fluïde'. Het is de moeite waard om te bekijken. De vraag over de derde tranche van Movisie wordt in een later stadium, nog deze raadsperiode, schriftelijk beantwoord. Daarbij speelt de beschikbare ambtelijke capaciteit een rol vanwege het parallelle traject van financiële beheersbaarheid met de visitatiecommissie. De resultaten daarvan volgen zo spoedig mogelijk.
D66 vraagt of de klachten van de onderaannemers voldoende aanleiding zijn voor de gemeente en De Toegang om eens samen met hen te overleggen?
Wethouder Rink vindt dat zeker de moeite van onderzoeken waard, in relatie tot de gevolgen van het verbetertraject voor de onderaannemers. Wel overleggen zij hier al regelmatig over met hun hoofdaannemers. De inhoud van het besprokene in dat overleg is overigens niet bekend bij B&W.

Voorzitter Huttinga stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8. Bespreken A-stukken: n.v.t.

9. Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.

10. Vaststellen verslag vorige vergadering
10A. Vaststellen notulen raadscommissie SAM van 14 september 2021
D66 heeft nog niet het toegezegde antwoord ontvangen op zijn rondvraag d.d. 14 september over stopzetten van het IVN-natuurproject.
Wethouder Kleine had dit opgenomen met zijn collega-wethouder. Hij zal dit 13 oktober meteen opnieuw met hem opnemen. De reden voor de vertraging in de beantwoording is onbekend.

LEF! verzoekt uit het fractiebetoog bij agendapunt 7B de zin *'Schoolbesturen zijn primair geneigd om alleen naar eigen huisvesting te kijken.'* te schrappen.

Voorzitter Huttinga stelt vast dat de notulen van 14 september 2021 met deze wijziging worden goedgekeurd, onder dankzegging aan de notulist.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium
Geen agenderingsverzoeken.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting

Voorzitter Huttinga sluit de vergadering om 20.29 uur onder dankzegging.